

Viktorija Šipilova

**ATSKATS UZ STARPTAUTISKĀS ZINĀTNISKĀS KONFERENCES
“SOCIĀLĀS ZINĀTNES REĢIONĀLAJAI ATTĪSTĪBAI” 20. GADSKĀRTU**

DOI: [https://doi.org/10.59893/szv.2025.2\(13\)](https://doi.org/10.59893/szv.2025.2(13))

Citēšanai: Šipilova V. (2025) Atskats uz starptautiskās zinātniskās konferences “Sociālās zinātnes reģionālajai attīstībai” 20. gadskārtu. *Sociālo Zinātņu Vēstnesis / Social Sciences Bulletin*, 41:(2): 201–205. [https://doi.org/10.59893/szv.2025.2\(13\)](https://doi.org/10.59893/szv.2025.2(13))

2025. gada 17. un 18. oktobrī Daugavpils Universitātē norisinājās 20. starptautiskā zinātniskā konference “Sociālās zinātnes reģionālajai attīstībai 2025”. Konferences jau divdesmitais jubilejas izlaidums liecina par tās zinātnisko un praktisko nozīmību, kā arī tās pamatlicēju, organizētāju un dalībnieku ieguldījumu zinātniskā pasākuma ilgtspējā.

Mūsdienās sociālās zinātnes un reģionālā attīstība ir starp viedās specializācijas pamatelementiem. Viedās specializācijas stratēģija, kas ir inovatīvās politikas koncepts ar mērķi veicināt inovāciju attīstību un zināšanās balstītu izaugsmi reģionālajā līmenī Eiropas Savienībā (OECD 2023; European Commission n/d), atvel nozīmīgu lomu arī sociālajām zinātnēm. Viedās specializācijas kontekstā sociālās zinātnes nodrošina horizontālo ietekmi uz stratēģiskās nozīmes nozaru attīstību STEM jomā (zinātne, tehnoloģija, inženierija, matemātika) (Ministry of Education and Science of the Republic of Latvia 2021). Kā tiek norādīts (University of Oxford 2021), inovācijas tradicionāli tiek saistītas ar izgudrojumiem un tehnoloģijām, kuras tiek radītas STEM nozarēs, tomēr pētījumi sociālajās zinātnēs var izglītēt un informēt sabiedrību, lai radītu kontekstu, kurā var attīstīties politikas un tehnoloģiskās inovācijas. Sociālajām zinātnēm ir īpaša nozīme arī reģionālajā attīstībā, jo attīstība reģionālajā līmenī parasti tiek vērtēta no sociālekonomisko faktoru viedokļa (ScienceDirect n/d).

Konference “Sociālās zinātnes reģionālajai attīstībai” aptver tādas sociālās zinātnes kā ekonomika, socioloģija, sociālā psiholoģija, tiesību zinātne, ka arī pēdējos gados tai ir pievienojusies vadībzinātne. Daugavpils Universitātes Humanitāro un sociālo zinātņu institūts kopā ar Humanitāro un sociālo zinātņu fakultāti ilgstoši sadarbojas konferences organizēšanā. Konference tiek novērtēta kā nozīmīgs universitātes zinātniskās infrastruktūras elements, kas veicina zinātniskās domas apmaiņu, zināšanu pārnei praksē, kā arī studējošo, politikas veidotāju un uzņēmēju iesaistīšanu zinātniskajās aktivitātēs. Pēc būtības, zinātniskā konference vienlaicīgi nodrošina gan reģionāla, gan starptautiska līmeņa platformu zinātniskām diskusijām.

No starptautiskās atpazīstamības viedokļa konference ir spējusi paplašināt Programmas komitejas dalībnieku loku līdz četrdesmit pieciem zinātniekiem no vairāk nekā divdesmit piecām universitātēm no deviņām valstīm. Daži sadarbojas ar konferenci jau ilgstoši, daži pievienojās nesen. Šobrīd Programmas komitejas ģeogrāfija aptver vairākas Eiropas valstis – Latvija, Lietuva, Bulgārija, Horvātija, Polija, Portugāle, Norvēģija, Ukraina, Gruzija (Daugavpils Universitāte 2025a). Konferences dalībnieku ģeogrāfija ir vēl plašāka. 2025. gada konferencē piedalījās ap simtu divdesmit dalībniekiem ar vairāk nekā astoņdesmit ziņojumiem no vienpadsmit valstīm no četriem kontinentiem – no Eiropas (Latvija, Lietuva, Spānija, Vācija, Polija, Ukraina, Gruzija), no Ziemeļamerikas (ASV), no Āzijas (Filipīnas, Ķīna), no Āfrikas (Dienvīdāfrika) (Daugavpils Universitāte 2025b). Konferences dalībnieki pārstāvēja ap divdesmit divām universitātēm, augstskolām, zinātniskajām institūcijām, iestādēm. Starptautiskajā zinātniskajā konferencē “Sociālās zinātnes reģionālajai attīstībai” dalībnieki atrod diskusiju un tīklošanās platformu, prezentējot gan individuālus un kolektīvi veiktus pētījumus, gan vietējo un starptautisko projektu ietvaros

sasniegtos rezultātus, gan maģistra darbu un promocijas darbu secinājumus. Tradicionāli divu dienu laikā konference “Sociālās zinātnes reģionālajai attīstībai 2025” piedāvāja daudzveidīgu un piesātinātu programmu – divas plenārsēdes un piecas darba grupas piecos sociālo zinātņu virzienos: Ekonomika – Reģionālā ekonomika, Finanses un kredīts, kā arī Tiesību zinātne, Socioloģija, Sociālā psiholoģija un Vadībzinātne.

Konferences dalībnieku sagatavotās prezentācijas gan turpināja tradicionālus un jau ilgstoši aktuālus pētījumus sociālo zinātņu un reģionālās attīstības jomā, gan atspoguļoja jaunākus mūsdienu izaicinājumus. Konferencei pieteiktās tēmas bija ļoti daudzveidīgas un tālāk tiek minēti tikai daži piemēri. Zinātnieki piedāvāja (Daugavpils Universitāte 2025b, 2025c) starpdisciplinārus pētījumus (piem., par kultūrprātības ieguldījumu sociālajā kohēzijā), jaunāko ģeopolitisko izaicinājumu pētījumus (piem., par 2025. gada globāliem izaicinājumiem, sabiedrības un valsts drošības izaicinājumiem, nacionālajām interesēm un nacionālo drošību, kiberdrošību), jaunākajām tehnoloģijām veltītus pētījumus (piem., par mākslīga intelekta nozīmi krāpniecības novēršanā un izglītībā, digitālo valūtu un iedzīvotāju paradumu maiņu uz bezskaidras naudas maksājumiem, elektronisko neofeodālismu), vietā balstītas attīstības pētījumus (piem., par Daugavpils apkaimju resursu kartēšanu, dzīvojamā fonda un labklājības analīzi, vietas mārketingu), vadības stilu un līderības pētījumus (piem., par vadītāja domāšanas un līderības stiliem), metodoloģiska rakstura pētījumus (piem., par kultūras projektu novērtēšanas metodoloģiju, ekonomisko procesu prognozēšanas metodoloģiju), starpkulturālus pētījumus (piem., par starpkulturālu komunikāciju profesionālajā darbībā, starptautisko projektu realizācijā, uzņēmējdarbības pārrunās), pētījumus par cilvēkkapitālu (piem., par nozīmi ekonomikas attīstībā, tostarp depopulācijas apstākļos), par reģionālās attīstības procesiem (piem., par jauniešu bezdarbu reģionos, lauksaimnieku ienākumu diversifikāciju, finanšu labklājību, drošības izaicinājumiem, ilgtspējīgu reģionālo attīstību), kā arī eksistenciālu skatu uz sociālo zinātņu nozīmi mūsdienās (piem., par sociālo zinātņu nozīmi vietējo kopienu attīstības dilemmās) un vēl par daudzām nozīmīgām tēmām.

1. attēls

20. Starptautiskā zinātniskā konference “Sociālās zinātnes reģionālajai attīstībai 2025”

Source: autores veidota bilde.

Pēc būtības konferences dalībnieku pētījumu rezultāti veic ieguldījumu Apvienoto nāciju organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķu (United Nations n/d) sasniegšanā, pētot jautājumus, kuri ir saistīti ar labklājību, izglītību, veselības aprūpi, drošību, inovācijām, enerģētiku u.c.

Jāatzīmē ne tikai konferences bagātīga programma, bet arī tas hibrīd formāts, kas ļauj dalībniekiem pielāgot viņu dalības formu atkarībā no vajadzībām. Kopš 2024. gada starptautiskā zinātniskā konference “Sociālās zinātnes reģionālajai attīstībai” sāka praktizēt videokonferences formāta un klātienē formāta apvienošanu. Covid-19 pandēmijas laikā, lai saglabātu pasākuma nepārtrauktību un nodrošinātu zinātniskās domas apmaiņu arī sociālo ierobežojumu laikā, konference tika nodrošināta tiešsaistē, izmantojot jaunāko tehnoloģiju sniegtās iespējas. Šobrīd, konference turpina pielietot jaunākās tehnoloģijas un tiek organizēta – klātienē un attālināti. Atbilstošais tehniskais nodrošinājums ļauj reālajā laikā komunicēt dalībniekiem no dažādām valstīm ar klātesošiem dalībniekiem. Zinātnieki uzsver, Covid-19 pandēmijas laika ieviestā prakse videokonferenču jomā atrada savu pielietojumu arī pēc pandēmijas laikā (Wang et al. 2024). Tehnoloģiskie, organizatoriskie un apkārtējās vides faktori veicina dažādu jomu pārstāvjus aktīvi pielietot šo instrumentu (Wang et al. 2024).

Zinātniskās domas apmaiņa nebeidzas ar konferences dalībnieku prezentācijām un diskusijām. Ja uzstāšanās veicina dialogu reālajā laikā, tad pētījumu rezultātu publicēšana nodrošina pētījuma redzamību un ieguldījumu attiecīgajā jomā ilgtermiņā. Starptautiskās zinātniskās konferences “Sociālās zinātnes reģionālajai attīstībai” pētījumu rezultāti tiek publicēti konferences rakstu krājumu sērijā (Daugavpils Universitāte n/d). Konferences rakstu krājumi piedāvā iespēju turpināt komunikāciju ar ieinteresētām pusēm caur zinātnisko rakstu, pievērst uzmanību savam pētījumam, veidot bāzi turpmākai pētījuma attīstībai. Publicēšanās konferences rakstu krājumos ir arī iespēja jauniem zinātniekiem, kuri strādā pie maģistra darbu un promocijas darbu izstrādes. Recenzijas saņemšana uz pētījuma starpposma rezultātiem nodrošina savlaicīgas korekcijas pētījuma gaitā.

Konferences rakstu krājumi ir arī labs mācību līdzeklis, kura izmantošana var veicināt studējošo izpratni par to, kā daudzšķautņainus reģionālās attīstības procesus iespējams analizēt, izmantojot sociālo zinātņu teorētisko bāzi. Piemēram, kas ir reģionu konkurētspējas pamatā (Vahere-Abražune 2013), zināšanu un tīklošanās nozīme reģionālajā attīstībā (Betlej 2019), sadarbības modeļi cilvēkkapitāla attīstībai reģionā (Štefenberga, Balode 2025) un daudzi citi. Kopumā, konferences rakstu krājumos vairāku gadu garumā tika publicēti raksti par ļoti plašu sociālajām zinātnēm veltītu tematiku ekonomikas, socioloģijas, sociālās psiholoģijas, tiesību zinātnes un vadībzinātnes jomās.

References

Betlej A. (2019) Knowledge in regional development – networks and actors. Meņšikovs V. (zin.red.) *Daugavpils Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes starptautisko zinātnisko konferenču rakstu krājums. Starptautiskās zinātniskās konferences “Sociālās zinātnes reģionālajai attīstībai 2018” materiāli*, I daļa. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds “Saule”, 15.–21. lpp. Pieejams: https://du.lv/wp-content/uploads/2022/11/SZF-krajums_I_Sociologijas-aktualitates_2019_DRUKA_jauns.pdf (skat. 07.11.2025).

Daugavpils Universitāte. (2025a) Aicina pieteikties 20. Starptautiskajai zinātniskajai konferencei “Sociālās zinātnes reģionālajai attīstībai” 17.10.2025.-18.10.2025. *Institūtu ziņas*. Pieejams: <https://du.lv/institutu-zinas/aicina-pieteikties-20-starptautiskajai-zinatniskajai-konferencei-socialas-zinatnes-regionalajai-attistibai-17-10-2024-18-10-2025/> (skat. 07.11.2025).

Daugavpils Universitāte. (2025b) 20. Starptautiskās zinātniskās konferences “Sociālās zinātnes reģionālajai attīstībai 2025” programma. Pieejams: https://du.lv/wp-content/uploads/2025/10/gatavs_PROGRAMMA_2025_Soc-zin-region-attistibai_Programma.pdf (skat. 07.11.2025).

Daugavpils Universitāte. (2025c) 20. Starptautiskās zinātniskās konferences “Sociālās zinātnes reģionālajai attīstībai 2025” tēzes. Pieejams: https://du.lv/wp-content/uploads/2025/10/TEZES_2025_Socialas-zinatnes-regionalajai_Tezes_gatavs.pdf (skat. 07.11.2025).

Daugavpils Universitāte. (n/d) *Daugavpils Universitātes Humanitāro un sociālo zinātņu institūta starptautisko zinātnisko konferenču rakstu krājumi*. Pieejams: <https://du.lv/daugavpils-universitates-socialo-zinatnu-fakultates-starptautisko-zinatnisko-konferencu-rakstu-krajumi/> (skat. 08.11.2025).

European Commission. (n/d) *About S3*. Pieejams: https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/communities-and-networks/s3-community-of-practice/about_en (skat. 07.11.2025).

Ministry of Education and Science of the Republic of Latvia. (2021) *Smart Specialisation Strategy (RIS3)*. Pieejams: https://www.izm.gov.lv/en/smart-specialisation-strategy-ris3?utm_source=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F (skat. 07.11.2025).

OECD. (2023) *Policy Initiatives. National Smart Specialisation Strategy for Innovation 2022-2027*. STIPCOMPASS. Pieejams: <https://stip.oecd.org/stip/interactive-dashboards/policy-initiatives/2023%2Fdata%2FpolicyInitiatives%2F99994995> (skat. 07.11.2025).

ScienceDirect. (n/d) *Regional development and noneconomic factors. regional development. Social Sciences. Chapters and Articles*. Pieejams: <https://www.sciencedirect.com/topics/social-sciences/regional-development> (skat. 07.11.2025).

Štefenbera D., Balode I. (2025) Collaborative models for human capital development in the region. Meņšikovs V. (zin.red.) *Daugavpils Universitātes Humanitāro un sociālo zinātņu institūta un Humanitāro un sociālo zinātņu fakultātes starptautisko zinātnisko konferenču rakstu krājums. Starptautiskās zinātniskās konferences “Sociālās zinātnes reģionālajai attīstībai 2024” materiāli, III daļa*. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds “Saule”, 101.–108. lpp.. Pieejams: https://du.lv/wp-content/uploads/2025/05/2025_KONFERENCES_KRAJUMS_EKONOMIKA.pdf (skat. 07.11.2025).

United Nations. (n/d) *17 Goals. Sustainable Development*. Department of Economic and Social Affairs. Pieejams: <https://sdgs.un.org/goals> (skat. 07.11.2025).

University of Oxford. (2021) *What is social science innovation?* *Social Sciences*. Pieejams: <https://www.socsci.ox.ac.uk/what-is-social-science-innovation> (skat. 07.11.2025).

Vahere-Abražune A. (2013) Kas ir reģionu konkurētspējas pamatā – papildu finansējums vai ciešāka sadarbība un attieksmes maiņa? Meņšikovs V. (zin.red.) *Daugavpils Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes starptautisko zinātnisko konferenču rakstu krājums. Starptautiskās zinātniskās konferences “Sociālās zinātnes reģionālajai attīstībai 2012: finanšu kapitāla ietekme uz reģiona konkurētspēju” materiāli, III daļa*. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds “Saule”, 131.–142. lpp.

Pieejams: https://du.lv/wp-content/uploads/2022/11/SZF-krajums_III-Ekonomika_2013.pdf (skat. 07.11.2025).

Wang D., Nicolau J.L., Deng Z. (2024) Videoconferencing continuance and business trip reduction in the post-pandemic age. *Tourism Management*, Vol. 101, Article ID 104854.
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2023.104854>